

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2*
RELATIONSHIP BETWEEN PARTICIPATORY ADMINISTRATION AND EFFECTIVENESS
OF SCHOOLS UNDER NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE 2

วิสนีย์ นูราช* และวิรัตน์ ธรรมมาภรณ์

Wissanee Nurat and Wirat Thummarpon

คณะศึกษาศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช

Faculty of Humanities and Social Sciences, Southern College of Technology, Nakhon Si Thammarat, Thailand

*Corresponding author Email: wissanee.08122526@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 2) ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ใช้รูปแบบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร ของ Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 128 โรงเรียน และกำหนดผู้ให้ข้อมูลเป็นรอง ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือหัวหน้างานวิชาการ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการทดสอบที่ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.34$) เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับดีทุกด้าน 2) ประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.35$) เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า อยู่ในระดับดีทุกด้าน 3) ความสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียน มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r = .628$, $r^2 = .394$) และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 4) ปัญหาการบริหารแบบ มีส่วนร่วม พบว่า บุคลากรไม่มีความมั่นใจในการปฏิบัติงาน ไม่กล้าตัดสินใจเมื่อเกิดปัญหา หรืออุปสรรคใน การปฏิบัติงาน ผู้บริหารไม่สร้างความเข้าใจให้บุคลากรทราบเกี่ยวกับภารกิจหรือนโยบายที่เร่งด่วน และมี ข้อเสนอแนะ คือ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย จัดทำคู่มือ การปฏิบัติงาน และสร้างความเข้าใจการดำเนินงานนโยบายเร่งที่ด่วนให้บุคลากรทราบ

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์, การบริหารแบบมีส่วนร่วม, ประสิทธิภาพของโรงเรียน

* Received April 29, 2023; Revised May 19, 2023; Accepted June 5, 2023

Abstract

This study aims to 1) Investigate the participatory administration of school under Nakhon Si Thammarat Primary Education Service Area Office 2 2) The effectiveness of school under Nakhon Si Thammarat Primary Education Service Area Office 2 3) The relationship between participatory administration and effectiveness of school of school under Nakhon Si Thammarat Primary Education Service Area Office 2 4) Examine problems and suggestions concerning participatory administration of school administrators of school under Nakhon Si Thammarat Primary Education Service Area Office 2. This research used quantitative research. The study sample consisted of 128 schools under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2 whose sample size was based on Yamane's formula with 95% confidence, and informants were vice school directors or heads of academic affairs. The instrument was a five-point rating scale. The data were analyzed to find the percentage, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and t-test. The results revealed that 1) the overall and every aspect of participatory administration of school administrators was found at a good level ($\bar{X} = 4.34$), in order from most to least, including trust, autonomy, organizational commitment, and goal setting. 2) The overall and every aspect of effectiveness of schools was found at a good level ($\bar{X} = 4.35$) including organizational change and development, student learning achievement, developing students' positive attitude, problem solving within schools. 3) There was a high level of relationship between the participatory administration and the effectiveness of schools ($r=.628$, $r^2=.394$) at the significance level of .001. 4) The participatory administration problems indicated that school personnel lacked confidence of job performance, decision making when problems occurred, and administrators did not provide clarity on missions and quick policies. Suggestions were made that administrators should promote personnel training on their assign tasks, create employee performance manual, and build understanding on quick policies among personnel.

Keywords: Relationship, Participatory Administration, Effectiveness of Schools

บทนำ

การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นกลวิธีหนึ่งในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน ที่สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลง การที่จะบริหารงานโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพผู้บริหารควรได้นำหลักการมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะครูผู้สอน ร่วมรับผิดชอบตัดสินใจในการจัดการศึกษา เพื่อสร้างความรู้สึกรับผิดชอบในความเป็นเจ้าของ และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น ซึ่งจะสามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้องสร้างความเข้มแข็งในการบริหารโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553) โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมนั้น สวอนสเบิร์ก ได้เสนอทฤษฎีกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมให้ประสบผลสำเร็จต้องมีองค์ประกอบดังนี้ 1) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน 2) ความยึดมั่นผูกพัน 3) ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน 4) การไว้วางใจกัน (Swansburg, R., 1996) จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสำคัญในการบริหารองค์กรอย่างยิ่งเนื่องจากผู้บริหารระดับสูงหรือผู้บังคับบัญชาได้เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร มีอิสระในการทำงาน ตลอดจน

สามารถเสนอความคิดเห็นเพื่อร่วมกันแก้ปัญหา ย่อมเป็นแรงจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกผูกพันและร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงานขององค์กรส่งผลให้องค์กรประสบผลสำเร็จต่อไป

การที่องค์กรจะประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายนั้น ตัวชี้วัดที่จะเป็นเครื่องตัดสินในขั้นสุดท้ายว่าการบริหารองค์กรประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด ก็คือ ประสิทธิภาพองค์กร ซึ่งมีความสำคัญยิ่งในศาสตร์ทางการบริหารและองค์กร เป็นการแสดงถึงการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดขององค์กรไว้ ถ้าองค์กรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ สามารถดำรงอยู่ต่อไป แต่ถ้าไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กรนั้นก็ล่มสลายไป ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า แนวความคิดเรื่องประสิทธิภาพ คือ ตัวชี้วัดที่เป็นเครื่องตัดสินในขั้นสุดท้ายถึงความสำเร็จในการบริหารองค์กร แต่การที่จะทำให้ประสิทธิภาพเกิดขึ้นได้อาจต้องอาศัยกระบวนการที่ชัดเจน ซึ่งต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่ายและการที่จะสามารถทำให้บุคลากรในองค์กรมีการทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สิ่งสำคัญ คือ ผู้บริหารอาจต้องใช้หลักการแบบมีส่วนร่วม การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารจึงถือได้ว่า เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สามารถเป็นเครื่องมือสนับสนุนและผลักดันให้การดำเนินงานในสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ปฏิบัติงานในระดับปฏิบัติ การบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพของการดำเนินงานของสถานศึกษา เนื่องจากบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีความกระตือรือร้นไปกับการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาสถานศึกษาทำให้ผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (โคภิตา คล้ายหนองสรวง, 2558)

ประสิทธิภาพของสถานศึกษาเป็นภาพความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาจนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ ซึ่งเกิดจากความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารในการเพิ่มคุณภาพการผลิตนักเรียนและคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มากขึ้นจากการใช้ทรัพยากรที่น้อยลงหรือคงที่ ทั้งยังสานความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกให้มีส่วนร่วมในการทำงาน แสดงให้เห็นถึงความรู้ และทักษะของผู้บริหารและบุคลากรทุกคนในการปฏิบัติภารกิจของสถานศึกษาอย่างมีเอกภาพ เนื่องจากประสิทธิภาพมีความสำคัญในการช่วยตรวจสอบวัตถุประสงค์การจัดตั้งองค์การ เพราะการจัดตั้งองค์การย่อมมีการกำหนดวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน เริ่มตั้งแต่การวางแผนงาน กำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบ การจัดสรรทรัพยากร การใช้อำนาจหน้าที่การบริหาร การปฏิบัติงาน ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล เมื่อประเมินผลแล้วนำมาเปรียบเทียบกับผลงานที่ดำเนินงานได้ตามแผนงานกับวัตถุประสงค์ขององค์การที่คาดหวัง ถ้าผลของงานบรรลุตามวัตถุประสงค์และความคาดหวังขององค์การ แสดงว่าองค์การมีประสิทธิภาพ (วัชเรศ วงษ์เฉลียง, 2564) ประสิทธิภาพจึงเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของสถานศึกษา สถานศึกษาจะอยู่รอดและมั่นคงได้ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของสถานศึกษา และเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจว่าการบริหารงานของสถานศึกษาสามารถดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้มากน้อยเพียงใด (ภารดี อนันต์นารี, 2553)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ทั้งนี้ เนื่องจากการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพของการดำเนินงานของโรงเรียน เนื่องจากบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีความกระตือรือร้นไปกับการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาโรงเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษานำข้อมูลจากผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาที่ดียิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2
4. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ตามแนวคิดของสวอนสเบิร์ก (สนใจ ศรีเอี่ยม, 2549) ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน 2) ความยึดมั่นผูกพัน 3) ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน 4) การไว้วางใจกัน
2. ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิผลของโรงเรียนตามแนวคิดของมอท์ (ไศภิตา คล้ายหนองสรวง, 2558) ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) การพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 2) การปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน 3) การแก้ปัญหาภายในโรงเรียน 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จำนวน 188 โรงเรียน และกลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้สูตรของ Yamane (Taro Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 128 โรงเรียน โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลเป็นรองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือหัวหน้างานวิชาการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ตอน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และศูนย์เครือข่ายการศึกษาซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของสวอนสเบิร์ก ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน 2) ความยึดมั่นผูกพัน 3) ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน 4) การไว้วางใจกัน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert, Rensis, 1967) คือ ดีมาก ดี ปานกลาง น้อย น้อยมาก

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของมอท์ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) การพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 2) การปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน 3) การแก้ปัญหาภายในโรงเรียน 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตรา

ส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert, Rensis, 1967) คือ ดีมาก ดี ปานกลาง น้อย น้อยมาก

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมและประสิทธิผลของสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

2. กำหนดนิยามศัพท์ของตัวแปรต้นและตัวแปรตามให้ครอบคลุมขอบข่ายเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมและประสิทธิผลของโรงเรียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. สร้างแบบสอบถามตามกรอบเครื่องมือที่กำหนด

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำและปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารโรงเรียนและด้านการวัดผลประเมินผล จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามแต่ละข้อ (Content Validity) แล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Index of item Objective Congruence: IOC) และคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC 0.6 ขึ้นไป

6. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับหัวหน้างานวิชาการหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศรธรรมราช เขต 1 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อนำมาหาคุณภาพด้านความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .959

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาคุณภาพแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบพิจารณาขั้นสุดท้าย แล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือจากวิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ส่งให้ผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศรธรรมราช เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผ่านระบบ AMSS++ พร้อมแนบ QR Code แบบสอบถามออนไลน์ โดยใช้ Google Form เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอความอนุเคราะห์มอบหมายให้หัวหน้างานวิชาการหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียนตอบแบบสอบถาม

2. ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถใช้ E-Mail ตอบแบบสอบถาม (1 User ต่อแบบสอบถาม 1 ฉบับเท่านั้น) และชี้แจงว่าคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถามจะเก็บข้อมูลเป็นความลับ ไม่มีผลต่อโรงเรียนและการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนใช้สำหรับการศึกษาวิจัยเท่านั้น

3. ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับ เพื่อนำไปวิเคราะห์ตามขั้นตอนการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. หาค่าความถี่ (Frequencies) และค่าร้อยละ (Percentages) จากแบบสอบถามที่เป็นแบบตรวจสอบรายการ

2. วิเคราะห์หาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน และประสิทธิผลของโรงเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย (Means) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviations) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาแปลผลตามเกณฑ์ของเบสต์ (Best, John W., 1993) ที่กำหนด ดังนี้

- 4.50 - 5.00 หมายถึง มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม/ประสิทธิผลอยู่ในระดับดีมาก
- 3.50 - 4.49 หมายถึง มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม/ประสิทธิผลอยู่ในระดับดี
- 2.50 - 3.49 หมายถึง มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม/ประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.50 - 2.49 หมายถึง มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม/ประสิทธิผลอยู่ในระดับน้อย
- 1.00 - 1.49 หมายถึง มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม/ประสิทธิผลอยู่ในระดับน้อยมาก

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson' product moment correlation coefficient) แล้วนำค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ได้มาแปลผลตามเกณฑ์ ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2552)

- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.81 - 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.61 - 0.80 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูง
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.41 - 0.60 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.21 - 0.40 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.00 - 0.20 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับต่ำมาก

4. วิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีผลการวิจัย ดังนี้

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = .39) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับดีทุกด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการไว้วางใจกัน ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = .38) รองลงมา คือ ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = .48) ด้านความยืดหยุ่นผูกพัน ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = .45) และด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = .53) ตามลำดับโดยจำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีความตั้งใจในการทำงานเพื่อให้โรงเรียนมีการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้นอยู่ในระดับดีมาก ส่วนระดับดี เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่

- 1) ผู้บริหารรับฟังบุคลากรที่เกี่ยวข้องเมื่อมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมายหรือเมื่อพบปัญหา
- 2) ผู้บริหารใช้วิธีบริหารโดยให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการทำงานและรับผิดชอบงานร่วมกัน และ
- 3) ผู้บริหาร และบุคลากรที่เกี่ยวข้องดำเนินงานตามแผนการดำเนินงานและเป้าหมายที่วางไว้

1.2 ด้านความยืดหยุ่นผูกพันอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับดีมาก 2 ข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ผู้บริหารให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกให้คำปรึกษาและแนะนำแนวทางการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากร และ 2) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรได้พูดคุย ปรึกษาหารือและร่วมกันตัดสินใจเกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบ ส่วนระดับดีเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) บุคลากรทุกคนในโรงเรียนเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน 2) ผู้บริหารให้ข้อมูล แนะนำ

และฝึกฝนวิธีการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากร และ 3) ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเพิ่มพูนความรู้ความสามารถอยู่เสมอ

1.3 ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงานอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับดีมาก 1 ข้อ คือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็นริเริ่มสร้างสรรค์กับงานที่ได้รับมอบหมาย ส่วนระดับดีเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารให้อิสระแก่บุคลากรในการตัดสินใจเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายและให้รายงานการปฏิบัติงานเมื่องานสำเร็จ 2) ผู้บริหารสร้างความชัดเจนและสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร และ 3) ผู้บริหารให้เสรีภาพแก่บุคลากรในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานอย่างเต็มที่

1.4 ด้านการไว้วางใจกันอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับดีมากจำนวน 3 ข้อ ตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ผู้บริหาร และบุคลากรมีความภาคภูมิใจยินดี และปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อสร้างความสำเร็จของงาน 2) ผู้บริหารมอบงานให้บุคลากรโดยไว้วางใจว่าจะสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามเป้าหมายของโรงเรียน และ 3) ผู้บริหารยอมรับ และเชื่อถือในความรู้ความสามารถของบุคลากร

2. ประสิทธิภาพผลของโรงเรียน อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = .26) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับดีทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = .39) รองลงมา คือ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = .29) ด้านการพัฒนาให้นักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = .33) และด้านการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .47) ตามลำดับโดยจำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการพัฒนาให้นักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับดีมากจำนวน 1 ข้อ คือ นักเรียนมีความคาดหวังในการสำเร็จการศึกษา ส่วนระดับดีเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) นักเรียนรู้จักพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้านอย่างเหมาะสม 2) นักเรียนมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมีความ มั่นคงทางจิตใจ มีเหตุผลยอมรับกฎกติกาของสังคม และ 3) ครูมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาความคิดเชิงบวกของนักเรียน

2.2 ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับดีมาก จำนวน 3 ข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ครูมีการปรับเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงานให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว 2) ผู้บริหารและครูมีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม และทันต่อการเปลี่ยนแปลง และ 3) คณะครูยอมรับการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียน

2.3 ด้านการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน อยู่ในระดับดีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับดีมาก จำนวน 2 ข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ผู้บริหารสามารถแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินหรือปัญหาเฉพาะหน้าของโรงเรียนที่เกิดขึ้นได้ และ 2) ผู้บริหารมีทักษะและมีความสามารถในการแก้ปัญหา ส่วนระดับดีเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ 1) ผู้บริหารสามารถควบคุมสถานการณ์ได้เมื่อมีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้นในโรงเรียน 2) ผู้บริหารกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาเมื่อเกิดความขัดแย้งภายในโรงเรียนและ 3) ผู้บริหารสามารถใช้วิธีการประนีประนอมในการแก้ไขปัญหา หรือความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนได้

2.4 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับดีมาก จำนวน 4 ข้อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) นักเรียนจบ

การศึกษาตามเกณฑ์ของหลักสูตร 2) นักเรียนที่จบชั้นสูงสุด สามารถเข้าศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น 3) นักเรียนมีระดับผลสัมฤทธิ์ผ่านเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด และ 4) นักเรียนมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

3. ความสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการบริการแบบมีส่วนร่วมด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ($r=.459$), ($p=.000$) ด้านความยืดหยุ่นผูกพัน ($r=.563$), ($p=.000$) ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบ ($r=.588$), ($p=.000$) และด้านการไว้วางใจกัน ($r=.564$), ($p=.000$) ทุกด้านมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.001$ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ $.628$ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. ปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วม พบว่า บุคลากรที่ได้รับมอบหมายในการปฏิบัติงานเมื่อเกิดปัญหาหรืออุปสรรคจะไม่กล้าตัดสินใจในการปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงาน หรือแผนการดำเนินงาน ผู้บริหารไม่สร้างความเข้าใจให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบเมื่อต้องดำเนินการเกี่ยวกับภารกิจหรือนโยบายที่เร่งด่วนซึ่งผู้ที่จะทราบรายละเอียดจะเป็นบุคลากรที่ผู้บริหารมอบหมายงานเท่านั้น เมื่อผู้บริหารไว้วางใจโดยมอบหมายงานให้บุคลากรปฏิบัติงานบุคลากรมักเกิดความไม่มั่นใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากคิดว่าไม่มีความรู้ความสามารถในงานที่ได้รับมอบหมาย ผู้บริหารยังไม่สามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายนอกโรงเรียนได้เท่าที่ควร การดำเนินงานต่าง ๆ ภายในโรงเรียนต่างคนต่างปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย บุคลากรอื่นภายในโรงเรียนจะไม่ทราบรายละเอียดการดำเนินงาน หรือความก้าวหน้าในการดำเนินงานจะทราบแต่เพียงผู้บริหาร ผู้บริหารไม่เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมกับการกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานภายในโรงเรียน

ส่วนข้อเสนอแนะการบริหารแบบมีส่วนร่วม พบว่า ส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนา เช่น เข้าร่วมอบรม ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อใช้เป็นแนวทางให้บุคลากรที่ไม่ใช่ผู้รับผิดชอบได้รับทราบ และมีองค์ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานนั้นด้วย จัดให้มีปฏิทินรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงานเป็นระยะและประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรภายในโรงเรียนทราบทำให้เกิดการรับรู้การดำเนินงานภายในโรงเรียน ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง การดำเนินงานต่าง ๆ ภายในโรงเรียนต้องแต่งตั้งคณะกรรมการในรูปแบบของคณะกรรมการ

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับดี โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการไว้วางใจกัน ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ด้านความยืดหยุ่นผูกพัน และด้านการตั้งเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ร่วมกัน ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าอาจเนื่องจาก รูปแบบการบริหารงานของผู้บริหารสมัยใหม่มีความทันสมัยและเปิดกว้างในการแสดงความคิดเห็นในรูปแบบต่าง ๆ และเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง ตามนโยบายและแนวทางที่กำหนดร่วมกันในองค์กร โดยการมีส่วนร่วมไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจหรือ การปฏิบัติงาน ลดความขัดแย้งในองค์กร ทำให้มีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทุกคนเห็นถึงความสำคัญของตนเองและส่วนรวม ทำให้เกิดการยอมรับ การเชื่อถือ บุคลากรมีความผูกพันและความรับผิดชอบต่อโรงเรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรภาค ปิ่นกำลัง ที่ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของ

โรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับดี โดยมีเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ความยึดมั่นผูกพัน ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันและการไว้วางใจกัน (อมรรักษ์ ปิ่นกำลัง, 2562) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิษฐ์วดี จิรโรจน์ภิญโญ ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (นิษฐ์วดี จิรโรจน์ภิญโญ, 2560)

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับดี โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ด้านการพัฒนาให้นักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก และด้านการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ทั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมีครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถ ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนมีวิสัยทัศน์มีทักษะในการบริหารงานซึ่งจะต้องกระทำเพื่อให้คนหมู่มากอยู่ร่วมกันได้ และร่วมกันทำงานเพื่อวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จนสำเร็จและได้ประสิทธิผล มีการวางแผนปฏิบัติงานที่เป็นระบบ และมีความตั้งใจในการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ มีทักษะในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้ประสิทธิผลของโรงเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับดี การวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวรรณ สำเภาแก้ว ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ตามลำดับ (ทิพวรรณ สำเภาแก้ว, 2560) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของทินกฤต ชัยสุวรรณ ซึ่งได้ศึกษาประสิทธิผลของการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตภาคเหนือตอนล่าง ผลการวิจัยพบว่าระดับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (ทินกฤต ชัยสุวรรณ และคณะ, 2562)

3. ความสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ด้านความยึดมั่นผูกพัน ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบ และด้านการไว้วางใจกัน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เนื่องจากการบริการแบบมีส่วนร่วมมีแนวโน้มว่าจะส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ซึ่งเกิดจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูบุคลากรได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อมจนเกิดผลสำเร็จจากการปฏิบัติงาน นอกจากนั้นผู้บริหารให้อำนาจในการปฏิบัติงานแก่ครู และบุคลากร มีความไว้วางใจว่างานที่ได้มอบหมายให้ปฏิบัติจะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายตามที่คาดหวัง ทำให้ครูและบุคลากรเกิดความสบายใจ มีแรงจูงใจ มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งทำให้เกิดความรัก ความสามัคคี ความผูกพันกันในโรงเรียน ลดความขัดแย้งและปัญหาที่อาจเกิดขึ้น เมื่อบริบททุกอย่างในโรงเรียนเป็นไปในทิศทางที่ดีจึงเกิดการพัฒนาและเป็นผลดีแก่โรงเรียน ทำให้เกิดคุณภาพด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งเป็นผลที่สามารถกล่าวได้ว่า โรงเรียนมีประสิทธิผลในการบริหารการศึกษา การวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนงค์ อาจจทอง ที่ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ($r = .649$)

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เป็นไปตามสมมติฐาน (อนงค์ อัจจงทอง, 2557) และยังสอดคล้องกับการวิจัยของ วิบูลอร นิลพิบูลย์ ที่ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์คล้อยตามกัน (วิบูลอร นิลพิบูลย์, 2563) อีกทั้งยังสอดคล้องกับการวิจัยของพรเทพ เหมรณนธ์ ซึ่งได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 1 และเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลของสถานศึกษาทุกตัวแปรมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน (พรเทพ เหมรณนธ์, 2564)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับดี 2) ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับดี 3) ความสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง 4) ปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมพบว่า บุคลากรไม่มีความมั่นใจในการปฏิบัติงาน ไม่กล้าตัดสินใจเมื่อเกิดปัญหา หรืออุปสรรคในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารไม่สร้างความเข้าใจให้บุคลากรทราบเกี่ยวกับภารกิจหรือนโยบายที่เร่งด่วน และมีข้อเสนอแนะ คือ 1) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย 2) จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน 3) สร้างความเข้าใจการดำเนินงานนโยบายเร่งที่ด่วนให้บุคลากรทราบ จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ซึ่งมีแนวโน้มว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมน่าจะเป็นสาเหตุของประสิทธิผลของโรงเรียน จึงมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสนับสนุนให้โรงเรียนมีการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยการให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน หรือองค์กรอื่นเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น เพื่อพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนให้ดีขึ้นต่อไป และผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้ 1) ควรทำการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยการบริหารการศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน 2) ควรศึกษาหาปัจจัยเชิงสาเหตุเพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน 3) ควรทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้เป็นแนวทางสำหรับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมให้แก่ผู้บริหารโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2552). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพมหานคร: ไทเนรมิตกิจ.
- ทินกฤต ชัยสุวรรณ และคณะ. (2562). ประสิทธิผลของการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตภาคเหนือตอนล่าง. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา, 12(2), 35-45.
- ทิพวรรณ สำเภาแก้ว. (2560). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.

- นิษฐวดี จิรโรจน์ภิญโญ. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม, 7(2), 19-25.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- พรเทพ เหมรานนท์. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ภาวดี อนันต์นาวี. (2553). หลักการแนวคิดทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: มนต์รี.
- วัชรเศวต วงษ์เฉลียง. (2564). ธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิบูลอร นิลพิบูลย์. (2563). การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ไศภิดา คล้ายหนองสรวง. (2558). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมใจ ศรีเอี่ยม. (2549). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อนงค์ อัจจงทอง. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- อมรภาค ปิ่นกำลัง. (2562). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Best, John W. (1993). *Research in Education*. Boston MA: Allyn and Bacon.
- Likert, Rensis. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale Attitude Theory and Measurement*. New York: Wiley & Son.
- Swansburg, R. (1996). *Management and Leadership for Nurse Management*. Boston: Jones and Bartlett.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: Harper & Ro.